

Duurzame landbouw in het gedrang door Europese wetgeving

Uniformiteit, onderscheidbaarheid en homogeniteit: zie daar de drie vereisten die Europa voor ogen heeft voor zaad dat binnen haar grenzen verhandeld mag worden. Het verplichte registratiesysteem dat bekrachtigd wordt in de nieuwe wetgeving verplicht zaadhandelaren om in een lijvig dossier aan te tonen dat hun zaad voldoet aan deze vereisten, alvorens het zaad te kunnen verhandelen. Het uiteindelijke doel, zo luidt het, is het verhogen van de productie.

Positief is dat er binnen het nieuwe wetsvoorstel ruimte is voor nichevariëteiten die vrijgesteld zouden worden van deze registratieplicht. Het probleem is dat de voorwaarden voor die vrijstelling vaag en vrijblijvend omschreven worden, zo stelt BioForum Vlaanderen. Het voorliggende wetsontwerp zou openheid moeten creëren, maar zal onder de huidige vorm een vermindering van de biodiversiteit in de hand werken, één van de bouwstenen van de duurzame landbouw.

Landbouw vindt plaats op de meest diverse plaatsen in Europa. Hoe breder de agrobiodiversiteit van de cultuurgewassen, hoe groter de weerbaarheid van het productiesysteem tegen ziekten en plagen. En hoe kleiner de noodzaak om externe inputs als kunstmest en chemische pesticiden te gebruiken. Een aangepast gewas vindt immers zelf voldoende voedsel in de bodem en weerstaat behoorlijk de plaatselijke plagen.

Een grote diversiteit aan productieplaatsen, vraagt dus een grote diversiteit aan zaadgoed. Hoe groter ook de genetische diversiteit van het zaad, hoe meer mogelijkheden om, via veredeling op het landbouwbedrijf zelf, tot nieuwe, nog beter aangepaste soorten te komen. Flexibiliteit troef! Zo ging het ook vroeger. Dankzij de eeuwenlange veredeling door boeren, bestaan er duizenden gewassen die een enorm potentieel aan genetisch materiaal herbergen.

Van de tienduizenden soorten voedselgewassen, staan vandaag nog amper 120 gecultiveerde soorten in voor 90% van de huidige voedselproductie. Dat maakt deze productie meteen ook heel erg kwetsbaar.

Het voorliggende wetsvoorstel lijkt dat niet te begrijpen. De wetgever eist uniformiteit en stimuleert zo zaadhuizen om hybride rassen op de markt te brengen. Hybridisatie vermindert echter de diversiteit in de populatie en dus ook het aanpassingsvermogen van het gewas. Bovendien kan de boer hybride zaden niet verder uitzaaien. Met andere woorden, flexibiliteit nihil.

Zaden die wel een grote genetische diversiteit in zich dragen, worden door de wetgever geweerd of veroordeeld tot een verhaal in de marge. Zo mogen oude landrassen in de huidige wetgeving niet verdeeld worden buiten de oorspronkelijke regio. Nochthans, zo bewijst wetenschappelijk onderzoek, kunnen dergelijke oude rassen voor een andere regio juist heel zinvolle eigenschappen hebben.

Niet alleen de geest van het huidige wetsvoorstel staat een duurzame landbouw in de weg; ook de vorm. Zaadhandelaren worden verplicht een uitgebreid en kostelijk dossier samen te stellen. Dat maakt het voor boeren-veredelaars erg moeilijk om deel te nemen aan de markt. En werkt opnieuw een verschraving van de genetische diversiteit van ons

zaadgoed in de hand. Om nog maar de zwijgen over de machtsconcentratie bij die enkele grote zaadhuizen, die de wetgever verstevigt.

BioForum roept op om mee de toekomst te zaaien op 20 oktober. Door samen oude graanrassen uit te zaaien vraagt BioForum aandacht voor een duurzame landbouw gebaseerd op robuuste, zaadvaste rassen en met oog voor de autonomie van de boer.

Dit opiniestuk werd geschreven door BioForum Vlaanderen en mee ondertekend door Landwijzer, Voedselteams, VELT, Wervel, Greenpeace België, Oxfam België en Netwerk Zelf Zaden Telen naar aanleiding van ons gezamenlijk standpunt over de nieuwe zaadwetgeving.

www.toekomstzaaien.be

www.bioforumvlaanderen.be/standpunt/zaadwetgeving